

Kuratorium Oświaty w Lublinie

.....
Imię i nazwisko ucznia

.....
Pełna nazwa szkoły

.....
Liczba uzyskanych punktów

**KONKURS POLONISTYCZNY
DLA UCZNIÓW SZKOŁY PODSTAWOWEJ
ZESTAW ZADAŃ KONKURSOWYCH
ROK SZKOLNY 2019/2020
ETAP TRZECI**

Instrukcja dla ucznia

1. Zestaw konkursowy zawiera 7 zadań otwartych krótkiej i rozszerzonej odpowiedzi. Niektóre zadania zawierają również podpunkty.
2. Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy zestaw zadań jest kompletny.
Jeżeli zauważysz usterki, zgłoś je Komisji Konkursowej.
3. Zadania czytaj uważnie i ze zrozumieniem.
4. **Zadania zapisane w brudnopisie nie będą oceniane.**
5. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Rozwiązania zapisane ołówkiem nie będą oceniane.
6. W nawiasach obok numerów zadań podano liczbę punktów możliwych do uzyskania za dane zadanie.
7. Nie używaj korektora.

Czas pracy:
90 minut

Liczba punktów
możliwych
do uzyskania: **40**.
Laureatem
zostaniesz, gdy
uzyskasz co najmniej
36 punktów.
Finalistą zostaniesz,
jeżeli zdobędziesz
co najmniej
12 punktów.

**Pracuj samodzielnie.
POWODZENIA!**

Zatwierdzam

Przewodnicząca
Wojewódzkiej Komisji Konkursowej

mgr Małgorzata Kołodajńska

Kurator Oświaty
w Lublinie

mgr Teresa Misiuk

TWÓRCY I CZYTELNICY

ZADANIE 1. 3 p.

Na podstawie zamieszczonego poniżej fragmentu tekstu polskiej noblistki Olgi Tokarczuk sformułuj cztery zasady, którymi powinien kierować się każdy czytelnik. Swoją wypowiedź skieruj do wybranego adresata i zastosuj jednorodną formę językowo - stylistyczną zapisu.

Jest czytelnik gąbka, czytelnik lejek, czytelnik cedzidło i czytelnik sito. Gąbka wchłania w siebie wszystko, jak leci, jasne jest, że potem dużo z tego pamięta, lecz nie umie wydobyć najważniejszego. Lejek - przyjmuje jednym końcem, drugim zaś wszystko, co przeczytane, z niego wylatuje. Cedzak przepuszcza wino, a zatrzymuje winny osad; ten w ogóle nie powinien czytać i lepiej, żeby zajął się rzemiosłem. Sito zaś oddziela plewy, żeby otrzymać najlepsze ziarno.

Lubimyczytac.pl/cytat/97926

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ZADANIE 2. 9 p.

Przeczytaj uważnie poniższy fragment tekstu literackiego i wykonaj związane z nim polecenia.

*Serwis ten był nalany ode dna po brzegi
Piankami i cukrami białymi jak śniegi:
Udawał przewybornie krajobraz zimowy.
W środku czerniał ogromny bór konfiturowy,
Stronami domy, niby wioski i zaścianki,
Okryte zamiast śronu cukrowymi pianki;
(...)*

*Ale tymczasem wielki serwis barwę zmienił,
 I odarty ze śniegu już się zazielenił.
 Bo lekka, ciepłem letnim powoli rozgrzana,
 Roztopiła się lodu cukrowego piana
 I dno odkryła, dotąd zatajone oku;
 Więc krajobraz przedstawił nową porę roku,
 Zabłyśnąwszy zieloną, różnofarbną wiosną.
 Wychodzą różne zboża, jak na drożdżach rosną,
 Pszenicy szafranowej buja kłos złocisty,
 Żyto ubrane w srebra malarskiego listy
 I gryka wyrabiana sztucznie z czekolady,
 I kwitnące gruszkami i jabłkami sady.*

a) 1p. Podaj autora i tytuł utworu, z którego pochodzi zacytowany fragment.

.....

b) 1p. Wymień trzy cechy rytmu charakterystycznego dla zacytowanego fragmentu.

.....

.....

.....

c) 2p. Dopisz synonimy do poniższych sformułowań pochodzących z zacytowanego fragmentu tekstu, a następnie podaj ich antonimy.

SFORMUŁOWANIE POCHODZĄCE Z TEKSTU	SYNONIM	ANTONIM
przewybornie		
różnofarbna		
rosną jak na drożdżach		

d) 3p. Jaki motyw charakterystyczny dla całego utworu występuje w przedstawionym opisie serwisu? Odpowiedź uzasadnij dwoma argumentami odnoszącymi się do treści całego utworu, z którego pochodzi zacytowany opis.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

e) 2p. Podaj tytuł innego utworu literackiego, należącego również do innego gatunku literackiego, w którym występuje ten sam motyw, który wskazałeś. Zapisz imię i nazwisko autora podanego utworu oraz określ, do jakiego rodzaju literackiego należy i jaki gatunek literacki reprezentuje.

AUTOR	
TYTUŁ	
RODZAJ LITERACKI	
GATUNEK LITERACKI	

a)	b)	c)	d)	e)
----	----	----	----	----

ZADANIE 3. 6 p

a) 2p. W tabeli przedstawiono stwierdzenia dotyczące cech fonetycznych głosek występujących w wyrazie SERWIS. Rozpoznaj, które z nich są prawdziwe, a które fałszywe. Zaznacz znak X w odpowiedniej rubryce tabeli.

STWIERDZENIE	PRAWDA	FAŁSZ
W wyrazie SERWIS występują wyłącznie głoski dźwięczne.		
Wyraz SERWIS składa się z dwóch sylab zamkniętych.		
W wyrazie SERWIS wszystkie głoski są ustne.		
Litera „i” jest wyłącznie znakiem samogłoski w wyrazie SERWIS.		
W wymowie wyrazu SERWIS występuje zjawisko upodobnienia wewnątrzwyrazowego.		

b) 2p. Udowodnij, posługując się odpowiednimi przykładami, że rzeczownik SERWIS jest homonimem.

.....

.....

.....

.....

.....

c) 2p. Podaj nazwy zjawisk fonetycznych, które wystąpią podczas wymawiania (artykulacji) następujących wyrazów:

przedstawił – .....

już – .....

zabłyśnąwszy – .....

jabłkami – .....

a)	b)	c)
----	----	----

ZADANIE 4. 2p.

Uzupełnij tabelę, wpisując brakujące wyrazy podstawowe do podanych wyrazów pochodnych.

WYRAZY PODSTAWOWE	WYRAZY POCHODNE
	konfiturowy
	sztucznie
	zaścianek
	pianka

.....

ZADANIE 5. 6p.

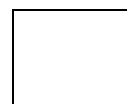
Przeczytaj uważnie poniższy tekst, zwracając szczególną uwagę na cechy wypowiedzi w zakresie stylu i języka, a następnie uzupełnij tabelę zamieszczoną pod tekstem.

Czym jest kultura? Kultura jest wyrazem człowieka. Jest potwierdzeniem człowieczeństwa. Człowiek ją tworzy – i człowiek przez nią tworzy siebie. Tworzy siebie wewnętrznym wysiłkiem ducha: myśli, woli, serca. I równocześnie człowiek tworzy kulturę we wspólnocie z innymi. (...)

Kultura jest przede wszystkim dobrem wspólnym narodu. Kultura polska jest dobrem, na którym opiera się życie duchowe Polaków. Ona wyodrębnia nas jako naród. Ona stanowi o nas przez cały ciąg dziejów. Stanowi bardziej niż siła materialna. Bardziej nawet niż granice polityczne. Wiadomo, że naród polski przeszedł przez ciężką próbę utraty niepodległości, która trwała z górą sto lat – a mimo to pośród tej próby pozostał sobą. Pozostał duchowo niepodległy, ponieważ miał swoją kulturę. Więcej jeszcze. Moi kochani: wiemy, że w okresie najtragiczniejszym, w okresie rozbiorów, naród polski tę swoją kulturę ogromnie jeszcze ubogacił i pogłębił, bo tylko tworząc kulturę, można ją zachować.

Jan Paweł II, Wzgórze Lecha w Gnieźnie, 3 czerwca 1979 r.

FORMA WYPOWIEDZI	
STYL WYPOWIEDZI	
PRZYKŁAD I NAZWA ŚRODKA JĘZYKOWEGO WSKAZUJĄCEGO NA RELACJĘ MIĘDZY NADAWCĄ A ODBIORCAMI	
PRZYKŁAD I NAZWA ŚRODKA JĘZYKOWEGO SŁUŻĄCEGO PODKREŚLENIU TEMATU WYPOWIEDZI	
DOMINUJĄCA FUNKCJA JĘZYKOWA	
CEL WYPOWIEDZI	

ZADANIE 6. 4p.

W jednym zdaniu wielokrotnie złożonym, zbudowanym z czterech zdań składowych, wyjaśnij, jakie znaczenie ma kultura w życiu każdego z nas. Sporządź wykres ułożonego zdania i dokonaj jego analizy składniowej. Pamiętaj o poprawności językowo-stylistycznej tekstu i poprawności ortograficzno-interpunkcyjnej jego zapisu.

ZDANIE

.....

.....

.....

.....

.....

WYKRES GRAFICZNY

.....

.....

.....

.....

.....

ANALIZA SKŁADNIOWA

.....

.....

.....

.....

.....

zdanie	wykres	analiza

ZADANIE 7. 10p

Przedstaw analizę i interpretację wiersza Czesława Miłosza *Piosenka o porcelanie*.
W swojej wypowiedzi wykorzystaj różne konteksty interpretacyjne.

Czesław Miłosz

Piosenka o porcelanie

Różowe moje spodeczki,
Kwieciste filiżanki,
Leżące na brzegu rzeczki
Tam kędy przeszły tanki¹.
Wietrzyk nad wami polata,
Puchy z pierzyny roni,
Na czarny ślad opada
Złamanej cień jabłoni.
Ziemia, gdzie spojrzysz, zasłana
Bryzgami kruchej piany.
Niczego mi proszę pana
Tak nie żal jak porcelany.

Zaledwie wstanie jutrzeńka
Ponad widnokrąg płaski
Słysząc gdzie ziemia stęka
Maleńkich spodeczków trzaski.
Sny majstrów drogocenne,
Pióra zamarzłych łabędzi
Idą w ruczaje² podziemne
I żadnej o nich pamięci.
Więc ledwo zerwę się z rana
Mijam to zadumany.
Niczego mi proszę pana
Tak nie żal jak porcelany.

Równina do brzegu słońca
Miazgą skorupek pokryta.
Ich warstwa rześko chrupiąca
Pod moimi butami zgrzyta.
O świecidełka wy płone
Co radowałyście barwą
Teraz ach zaplamione
Brzydką zakrzepłą farbą.
Leżą na świeżych kurhanach³
Uszka i denka i dzbany.
Niczego mi proszę pana
Tak nie żal jak porcelany.

---

¹ tanki – czołgi

² ruczaj – strumień, potok

³ kurhan – rodzaj mogiły o stożkowatym kształcie

.....

